

Eduard Drobný

Cestou

*Príbehy, ktoré sa stali
alebo sa mohli stať...*

PERFEKT

Eduard Drobný

Cestou

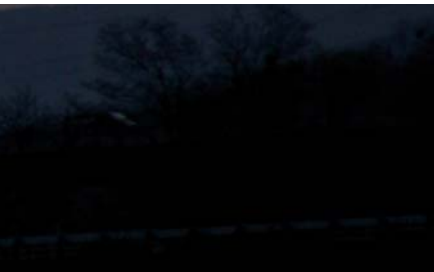
Príbehy, ktoré sa stali alebo sa mohli stať...

Eduard Drobný

Cestou

Príbehy, ktoré sa stali alebo sa mohli stať...

PERFEKT

Text, photos © Eduard Drobný 2011

Cover design © Juraj Martiška 2011

Cestou

Príbehy, ktoré sa stali alebo sa mohli stať...

*Život sa skladá aj z mnohých drobných radostí,
nenechajme ich preletieť okolo bez povšimnutia,
sami sa ochudobňujeme.*

Text a fotografie: Eduard Drobný

Grafická úprava a sazba: Juraj Martiška

Editorka: Magdaléna Gocniková

Jazyková redaktorka: Katarína Trgová

Vydal Perfekt, a. s., Karpatská 7,

811 05 Bratislava 1, ako svoju 600. publikáciu.

Rok vydania: 2011

Tlač: Novoprint Slovensko, s.r.o., Zlaté Moravce

Vyšlo s podporou MK SR.

Autor ďakuje za pomoc Literárnemu fondu.

ISBN: 978-80-8046-496-7

Volne podľa knihy Kazateľ

Cestou

Všetko má svoj čas. Svoj čas má narodiť sa, svoj čas má zomrieť.

Svoj čas má plakať, svoj čas má smiať sa.

Svoj čas má objímať sa, svoj čas má hľadať, svoj čas má stratiť. Svoj čas má milovať, svoj čas má prehovoriť, svoj čas má mlčať.

Svoj čas má všetko, čo robíme aj nerobíme.

Cestou životom sa môže prihodiť všeličo. To, čomu rozumieme, aj čo nechápeme. Čo sa nám páči aj na čo by sme najradšej hneď zabudli. Ba i príhody, ktoré by sa vôbec nemali stať, ale prežili sme ich.

Život. Prepestrý súputník našich chvíľ. Čo nás ráno rozosmeje a večer rozplače. Pohladí aj udrie. Poteší aj zarmúti. Ponúka príležitosť. Žiť ho podľa seba. Pre seba. Aj pre druhých. Len pre druhých. Je nelútostne jedinečný. Je aj geniálne jedinečný.

Cestou po jeho cestách to spoznáme.

Van Goghova žltá

Oliver mal 46 rokov a 28 dní, keď sa po prvý raz pozrel na obraz holandského maliara van Gogha. Ide o notoricky známy obraz vädnučích slnečníc, ktorý v neprehľadnom množstve lepších, ale najmä horších reprodukcí nájdeme takmer na každej deviatej stene Európy. Obraz visí, ako vieme, v centre Londýna v Národnej galérii umenia. Určite patrí k najznámejším na svete, hoci tušiť, prečo je to tak, môže len ten, kto ho videl naživo. Slnečnice patria do luxusného výberu vraj najlepšieho, čo človek vytvoril, a mali by sa nám všetkým až povinne páčiť. Ako sa táto takmer nátlaková informácia dostala medzi ľudí, presne nevieme. Isté však je, že nielen Slnečnice, ale aj da Vinciho Mona Lisa, Vermerova Mliekarka či Manetove Raňajky v tráve, ako aj Warholova Fazuľová polievka a ešte mnoho diel povinne patrí k tomu vraj najlepšiemu.

Oliver, stredoškolský profesor chémie a biológie, súkromne považoval za najväčšie umelecké dielo prírodu, ale o tom rozprával iba žiakom, aby ich nadchol pre svoj predmet. Inde sa zriedkakedy rozplýval nad tým, aká je príroda geniálne dokonalá. Takmer až tajil, že každá rastlinná,

ba aj ľudská bunka nesie celú informáciu o objekte, z ktorého pochádza. Aj to, aká tu panuje nádherná harmónia, a že z obyčajného „mrkvového“ farbiva karoténu dokáže vyčarovat všetky odtiene červenej a tých je teda neúrekom. Mal pocit, a možno nie úplne neopodstatnený, že by to nikoho nezaujímalo.

Oliver s manželkou Cilkou radostne vzdelával dvoch synov. Jeden sa práve chystal maturovať, druhého to čakalo o dva roky. No ani Cilka, niekdajšia kráľovná krásy horného Ponitria a dnes stále príťažlivá referentka odbytu, ani mládenec netušili, že Oliver z duše nenávidí počítače. Napriek tomu, že jeden mal doma, jeden v škole a tretí v aktovke. Príchodom osobných počítačov do nášho života sa vraj skončila spoločenská renesancia a nastala éra elektronického teroru. Oliver si s nostalgiou zaspomínal na krásne obdobie, keď pri dvoch pivách a siedmich spolusediacich, spojených duchovným súzvukom, mali čas hľadať zmysel života a uvažovať, ako trávili čas Rimania, keď boli u nás kedysi na dlhodobom pobyte.

Oliver okrem svojej rodiny a dokonalej prírody miloval slovenské hory, Amsterdam a Londýn. Na Amsterdame sa mu páčilo, že si ho domáci nenechali zohyzdiť výškovými

Asi nič tak výrazne neovplyvňuje náš život ako Slnko. Rozdáva farebný svit najmä pre dušu.

budovami a že televízne moderátorky mali aj viac ako tridsať rokov. Veľmi ocenil, že v tých možno najnepriaznivejších európskych podmienkach pestovali nádherné kvety, ktoré s úžasom obdivoval na kvetinovej burze. Páčili sa mu aj obrazy starých majstrov, hoci známy autoportrét Vincenta van Gogha ho privádzal do rozpakov a myslel si, že majster mal slabšiu chvíľu, keď ho robil. No keď neskôr videl jeho Slniečnice v londýnskej galérii, zažil v rýchlom slede sa meniaci obdiv s bleskovým prechodom do úžasu až do takmer neschopnosti dýchať. Svietiaci, priam explodujúca žltá na obraze bola úkazom, ktorý dovtedy nezažil, nevidel a dokonca nevedel pochopiť. Rozprávať či písať o tejto farbe je rovnaké, ako slepcovi hovoriť o kráse kvetu. Narazíte na prekážku, ktorá v určitej chvíli zabráni čo i len približne popísať váš zážitok, v tomto prípade jasný svit, čo vychádza z obrazu, jeho nezvyklé odtiene, intenzívny jas, ako by ho vytváral čarovný reflektor. Cítil až mrazenie v chrbte a pomaly začal chápať, že sa stretol takmer so zázrakom. Chemik, ktorý všeličo vedel o farbách aj o tom, čo vlastne pri nich vnímame. Stál pred slávnym obrazom v nemom úžase a pomaly začal chápať, prečo je obraz slávny. Údiv nového poznania ho takmer ochromil. Potom si sadol na lavičku

pred kyticou vo váze a nemysliac na nič, pozeral sa na to čudo, ktoré práve objavil. Napokon vstal a vybral sa do predajne v suteréne, aby si kúpil kvalitnú reprodukciu Slniečnic a rozhodol sa, že ju kúpi, aj keby bola hocijako drahá. Nebola. To, čo v obchodíku predávali, bolo farebne také isté ako obrázky, ktoré dovtedy videl. Prekvapene odišiel s odhodlaním, že si obraz sám odfotografuje a bude po probléme. Malo to však háčik - v tejto galérii zakázali fotografovanie. Oliver si však s tým veľké starosti nerobil, vedel, že riešenie sa nájde.

Vrátil sa domov, ďalej učil biológiu v sexte a septime, chémiu v dvoch kvartách a rozprával o tom, čo zažil. No slová nestačili, takže sa to vždy skončilo viac zdvorilostným obdivom ako spoznaním situácie.

Život plynul obvyklým tempom. Politici zabudli, čo kedysi nasľubovali, a robili ľuďom napriek. Časy dobrých televíznych programov sa minuli, vo svete sa striedavo triasla zem a vlády, EÚ predvádzala, ako sa nedá dohodnúť a ceny rástli, lebo dobre už bolo. A Oliver sa znova chystal do Londýna. Kúpil si kvalitný fotoaparát, aby naplnil svoj sen a napokon sa dostal do obľúbeného mesta. Londýn sa mu páčil najmä tým, že pretrvávajúce spomienky na kráľovnú

Viktóriu, ale aj ich materializovaná podoba vytvárali v Londýne pocit stability, dôveryhodnosti a pokoja. Oliver využil prvú voľnú chvíľu, aby navštívil galériu za chrbtom slávneho admirála Nelsona na známom Trafalgarskom námestí. Fotoaparát mal nastavený na automatiku s predvolenými potrebnými parametrami. Samozrejme, bol schovaný pod tenkou bundou. Sadol si na lavičku pred obrazom. Čakal na vhodnú chvíľu. Načakal sa poriadne, pretože práve do sály vošla skupinka rovnako oblečených detí na spoznávaciu exkurziu. Posadali si na zem a sprievodkyňa, ktorá im rozprávala o obrazoch, sa zrazu stala Oliverovým pomocníkom. Kým sa totiž pozornosť sústredila na malých návštevníkov, Oliver roztvoril bundu a stláčal a stláčal spúšť. Potom sa zdvihol a sebavedome, akoby práve prekonal kádvojku v Himalájach, vyšiel na rušné námestie.

Finále tohto príbehu sa malo odohrať doma. Oliver počítače síce nemiloval, no vedel ich používať. Obrázky natiahol do výkonného a veľmi kvalitného grafického programu na úpravu obrázkov. Prešli dve hodiny. Znechutený vypol počítač a svoje sklamanie sformuloval do krátkeho oznámenia - nejde to! Dokázal, že ani špičková technika nie je schopná zreprodukovať obraz tak verne, aby zachovala jeho

energiu, vyžarovanie, farebnosť. To, čo dokázal iba so štetcom človek umelec v primitívnych podmienkach roku 1888.

Každý z nás sa môže zmeniť.

Anton Hlinka